

Colecția PAMFIL BILȚIU

A. 180

Vornicelul:

Na-vă crăiasa! Asta-i?

A. 181

Vornicul mare:

Nu, nici asta! nici asta!
Câtă lume-am umblat
Oameni răi ca ș-acia n-am
aflat!
Porțile-s legate cu funii de
paie
Și voi gata de bătaie!
Ce staț' acia adunaț',
La noi să vă tăt holbaț' ?
Că noi mult loc am umblat
Ca ș-acia n-am mai aflat!
Și lucruri așa tomnite (rân-
duite)
Nouă nu ne-o fost ivite.

In casă fetele plâng
Și-ncă plâng cu desfătare
Tocmai ca la mormântare.
Poarta-i legată cu paie,
Lumea-n cap stă să ne saie
(sară)!
Poarta-ț' legat-o cu lanț de
car,
Noi nu mai umblăm în
zadar!

Obiceiuri de primăvară în Cupșeni

(continuare din numărul 18 – 19)

Săptămâna mare

Să lucra până vineri. Ouăle le feștem cu coji de ceapă, cu frunză de ghiocci, cu lușcuță. Lușcuța dăde galbân. Încondeiatu' ouălor să face cu un condei ca on ciocan și ceară de stup curată. Modelele le fac cum știu femeile: stic, frunză. Faci și flori cum o fost pă haine mai demult: *puiț, roate, pene, flori*. Ouăle roșii să dau la săraci. La lăsare avem câte- on ou fiecare și acela era ultimu' pă care îl mâncam, ca să uităm de dulce ca și cum uită găina de ou.

În dimineața de Paști iară am mâncat ou prima dată. Ciocănem ouăle. Cojile de ou le țâpam în vale, în apă mărgătoare, ca să știe necați că-s Paștile. Cojile le punem și-n botă-n grădinuță. Făceam scoartă și-o punem în botă. Cojile nu-i slobod să le arunci să treacă vacile, ori oile păstă iele, că atunce să stârpesc. În gunoi nu-i bine să le arunci. Nici la găini nu le dădem, că atunci își mănâncă ouăle. La noi nu duc la sfințat mâncăruri, numa' pască cu vin. Care dau pasca și vinu' îs cinșpe. Îi cumpără prescura și vinu' și le dau la tăți. La noi să face multă, în ciu- bere mari și iau cu canceauă.

Luatu' păștii să face așa: dimineața nu mănâncă nimic până nu vine pasca. Ne spălam di pă aur sau argint, di pă apă răce neîncepută. Punem în ie verigheta. Cine ara în câmp trăbuie să mănânce prima dată mugur verde. Am mâncat și ieu bugăt. Mâncam și mugur de fag. La munte când mâncam pască, bunicu' meu ne pune urzică pă cap. Cătam urzica și ne-o punem pă cap și așa mâncam să fim aspri ca urzica. După ce mâncam beam apă neîncepută di la izvor.

Secvența ne evidențiază că de Paști individul este plasat într-un context ceremonial – ritual aparte. Aurul și argintul sunt metale etalon de purificare. Este definit ca un produs al focului solar, regal, ba chiar divin. Simbolistica lui este bogată, fiind asociat fecundității, bogăției, nemuririi. De aceste metale se leagă multe credințe uraniene. Argintul este simbolul oricărui tip de puritate. În simbolistica creștină reprezintă înțelepciunea divină. Consumul mugurului ne conduce probabil către vechi credințe de endolatrie, dacă nu cumva la urme de totem arboricol. Creanga verde simbolizează victoria vieții și a iubirii.

La Paști să pomineu morți numa la acia se dau Paștile. Aista preot o schimbat. O pominit la tăț cât o vrut să-i pominească pă morți. Moși să fac la cimitir și la biserică, colac, băutură și horincă.

La timiteu dau păstă morminte ou și colac. Să face parastas și să pomi- nesc tăți morții. Apoi să face masa moșilor din curtea besericii. Acolo

Cine mănâncă mult să îngrașă repede.

la masă are fiecare locu' lui, care nu să schimbă și care să transmită mai departe.

Înainte la masă se dădea de mâncare la săraci. La Florii le da de post, poame fierte, curechi umplut de post. La Paști să da de dulce, care ce făcē. Făceau și zamă. Făceau și prinos. Îl făcē numa' o femeie. Era masă de-1 făceau și două. Era împletit în tri și împitistrit cu pene de aluat. Când să găta slujba, femeia îl tăia și le da la tâte câte o scrijē. Porția aceie o ducem acasă și mâncam din iē și dam și la vite. Ritualul ne evidențiază funcția ceremonială a colacilor.

În a doua zi de Paști făcēm masa moșilor cu tāt satul. Îi mai zāce prānzu' Paștilor. Înainte îl dau cinci – șase persoane, amu' îs cinșpe'. Cumpără oi, fac guiaș și dau câte – un colac și ou. Când gatā de mâncat, după ce sfințește popa masa, dau tāti mâna cu cia ce dau Paștile. Fārtaș să prind când le vine lor așa și la nunți. Atunci își dādeau colaci unu' la altu'. Care erau însurați își dāceau și nevestele între ele. Făceau un ospăț de cuprindere. Să sārutau când să prindeau și-și dādeau colacii puși pāstā – olaltā. Pā ii pun dar și la suratā și la fārtaș. Colacii erau cu gaurā și aveu o cruce așē cu ciurigauā și frunze. Făceau femeile inimă, cruci, mână, sāmnu' jejitilor. Pā când să–nsura, celălalt fārtaș îi întoarce colacii.

Jocurile de primăvară

În tāt postu' făcea tineretu' jocuri. Ieșeu într-o grādinā și juca' de-a mingea. Să juca *Pā mânate*.

S-aleje cu soașā patru până la zece jucători. Acia care era la mânate, era la bātut mingea. Când bătea minjea fujē la *țāl*. Cela ce era la dat trābuie să prindā mingea și să-l lovească pā care fujē. Dacă îl lovē, să schimba, care era la dat, trecē la bātute.

Fetele juca' *În ciocote*. Șesā fete să pun așē la distanțā de zece, doișpe metri, să ajungā cu botele. Cele din dreapta și cele din stānga sta tâte cu fețāle – ncoace. A cincea sta în jos, a șesa din sus. Arunca mingea și cele cu botele o bāteu să să ducā până la celelalte. Fetele fujeu să deie cu botele deolaltā. A doua zi de Paști să face verjel ca la *lāsat*. La Paști umblā copiii în *ptiez* după ouā roșii. Mārg la casa omului da' nu intrā. Zāc *Cristos o-nviat* și capātā câte-un ou și on pāhar de mursā. Aceie-i amestecātā miere de albini cu apă.

Obiceiuri din Săliștea de Sus

La șaptesprāzāce martie atunci zāce cā-i zua zermilor, atunci trebe să ai grijā, să nu lucrī, înt-aceie zi, să nu te muște zermii. În zua aceie nu era slobod să să zācā numele de zerme, să nu te muște, darā. În zua aceie, tâte femeile nu era slobod să coasā și să țasā. Bārbați îs liberi să margā

Aț' ieșit tāt' înarmaț'?
Tāt' cu puști și cu pistoale,
Noi cu mânurile goale!
Da' noi nu avem gând rău,
Să ferească Dumnezeu!
Pintru aia vā rugām,
Și sfat sāsātos vā dām,

Sā șiț' (fiți) cu noi buni și blānz'
Cā noi nu suntem flāmānz'
Și nu ne temem de voi
Mācar cā suntem vo doi!
Precum noi am prins de veste
Cā al nost' crāișor
O zārit o floricea
Pe lāngā mumā-sa.
Dupā ie noi am vinit
Cu hārlețā de-argint.
S-o luām cu rādācinā
S-o ducem într-a n'irelul grādinā
Unde să creascā, să-nflo-reascā și să să-nmulțascā!
Iubiț' fraț', bine tare m-as-culțāț'
Și crāiasa să ne-o daț'!

Când încoace noi am vinit
Am gândit cā porțāle-s legate
Cu fus de fuior
Cā la cineva de noi i-i dor!
Iară tināru nost crāișor
Cātā noi s-o lāudat
Cā la tināra crāiasā
Porțāle-s deștisā
Mesāle tâte întinsā,
Și sunt buț' cu jin (vin)

Cine încalecā măgarul,
Îi suferā și nāravul.

Să bem să ne veselim
Da' jin nu este o țărucă
Să putem be să ni să ducă,
Durerea din ticioare.

A. 182

Vornicelul înduioșat
întrebă:

Spuneți' drept voi cin' sân-
teț'?

A. 183

Vornicul mare răspunde:

Tinăru' nost crăișor
Dimineața s-o sculatu,
Fața bine ș-o spălatu
O luat on bucin (tulnic),
mare;
Din bucin o bucinat
Oaste mare-o adunat,
Vornic mare ș-o cătat,
Pă min'i m-o aflat
Că m-o văzut cu păru' creț,
Cu gura mai zâmbăreț.
În fruntea oastii m-o pus
Ș-am pornit pă vremea serii
Pă lumina stelii,
Pă cercu' cerului,
Pă vârteju' pământului.
De patruzăci de zăle tăt
vinim
Șî nu ne hodinim

cu caru, că ii nu torc, nu lucră cu di-acele.

Zăce că este zerme la tătă casa. N-am văzut, numa am auzât. Mai mere și la grajd, la care au vacă cu lapte, mai suje și di la vacă. La vacă i să umflă pulpa. Nu-i slobod omorât. Mai este și broască, care zăce că-i broasca căsî. Și de-aceie zăce că trebe să ai grijă, să n-o omori, dacă-o vezi, c-atunci îi bai. Dacă o omori moare on căsan din casă. Când omori zermele de casă, tătă așe moare on om din casă. Nu-l vede nime. La Blagoveștenie iei o cârpă și o aprinz și te duci cu ie pân tăt ocolu tău, pân șatră. Pui o cârpă de pânză care să mninoasă. Nu punem tămâie când afumăm numa la Crăciun că și-atunci afumam și pă la Anu Nou, atunci afumam cu tămâie și unjem cu usturoi și zăcem:

-Afum să nu s-apropie de casă duhurile rele. La Blagoveștenie să fac focuri. Copiii făceu focurile, după ce-nsăra. Le aprindeu când scăpăta soarele. Făceu două, tri focuri și să giucau acolo.

La Lăsata de săc din Postu Mare luni postem, marț și miercuri, din

Foto Pamfil Bilțiu: leșitul la arat

Săptămâna Mare, nu să lucră nimic, că luna-i cu leșie și nu-i bine-a spăla haine, marța îi marța dintre tunuri și nu-i bine-a trâncăni, nu-i bine-a bontăni, că vin tunuri și trăznește și ne era frică. Miercurea îi miercurea dintre ele și nu-i bine-a lucra nimică. Îi zî de post.

La lăsare să face joc frumos, pân șuri, pân căs. Erau multe. Le făceu doi, tri feciori. Să strânjeu mai mulți acolo și zăceu:

-Vină tu, vină tu! Acia băga ceterași și cât da la ceterași împărțeu cu tăț' feciorii. Fetile nu plătesc. Mereu fetile și feciorii le străgau acolo lângă ei. Ducem vas cu lumânare, că făce popa *panachidă* și punem fărină în el și lumânare și într-o oiagă oloi și într-on blid punem fărină de mălai și de grâu și punem o lumânare în el și gata era. Vinem cu el acasă, cum gată popa rugăciunile și dădeam din el la mărhoi. Punem câte-on miez în tocană că-i sfințit ce era în blid. Punem și sare în el, care se da la vite. La Miezu păresî îi dezlegare de pește și care postem luam pește, mâncam.

În martie să iesă la arat. Punem on blid su' car cu grâu și cu tămâie și-nconjuram caru tăt cu tămâie, să s-afume marhăle să le umble bine rându, să nu păța(scă) nimic. Punem și on vas cu apă. Și după ce pleca căruța, apa din vedere o aruncam după căruță, să sie rod mare, să avem

Cîinii latră, ursul trece.

roade bogate, să nu fie secetă, să vie ploaie, grâu să deie roadă multă, ori cucuruzu. De aceie punem on cucuruz su' căruță. Cucuruzu' îl dădei la găini, o' îl dădem la on om năcăjit.

Când ajunje prima dată la holdă, își țâpă clopu din cap, își zăce rugăciunile. Zice:

-Doamne ajută! Când mere la sămănat nu-i slobod omu să să atingă de femeie. Zăce că-i păcat. Și sâmbătă sara spre duminică nu-i slobod de-acele lucruri. Tăt zăce că-i păcat. De-aceie nu-i slobod că grâu-i sfânt.

Când să ruga sta cu capu cătă răsărit.

La Sfântu Gheorghe, fete, feciori să uda cu ziderea. Puneu butoaie cu apă în uliță și ne strâga la udat. Pă fete le prinde cu forța și le duce și le uda la Iza. Și pă mine m-o dus odată Sâmnionu Titienii. M-o pus cu capu acolo și mi-o turnat apă-n cap, la fântână, c-o fo acolo butoiu cu apă. Dacă-i iarbă să duc oile, ies la pășune, de nu-i omăt, la hotar. Când pleca oile, prima dată din ocol, le stropem cu apă, cu adesmă. Le afumam cu tămâie. Atunci le dădem de-ntreuru (de-ampror). Să duc oile la pășune, da mieii s-aleg di cătă ele și on copil mere cu mieii, on cioban cu oile. Vin și le mulg. Pă când le gată de muls, s-adună cu mieii.

Aiasta-i de-ampreuru. Duminica Florilor. Atunci făcem aluat și din el făcem câte-o plăcintă la fiecare din casă. Și mânâncă fiecare din plăcinta unuia. El iara ne dă și nouă. Tăt unu' la altu ne dăm, ca să videm în ceie lume, pă când om muri. Le da și la copii. La zua asta duc prescuri la beserică, care rămâneu la popa și le făceu nafură. Aduce lumea mătă și le duc acolo la preot. Vine preotu cu adesma și le sfințe' și tătă lumea își ie câte-o creangă de-aceie și-o duce acasă. Când vine câte-o ploaie mare și grea, pune câte-on miez pă foc, să potolea(scă) ploaia. Coconii și femeile țânem crenji de rătită în mână, până ieșem de la biserică. În săptămâna mare nu lucrau femeile. Nu-i slobod a toarce, a coasă, a țasă. Bărbați lucrau.

Când erau mai târzău Paștile, zăcem:

-Amu-s mai târzău Paștile, o trăbuit să punem mai devreme în pământ. A fi recoltă mai bună, zăcem când îs mai iute Paștile. Ouăle pântru feștit să pregătesc de vineri. Le vopsesc roșii, albastre, verzi. Le feștem cu coji de ceapă. Și-amu facem cu coji de ceapă. Le facem și împistrite. Punem trifoi pă ou, punem buruiene frumoasă, cum ar fi coada de mușcată. Le punem înt-on ciorap și le serbem tare. Le scoatem, le lăsăm un pic, să să răcea(scă), le scoatem din ciorap și avem ouă împistrite. În Săcel fac de-acele cu condeiu, cu galbân, cu albastru, cu tăt felu, cu roșu. Numa o femeie o făcut și la noi. Mai face câte-o nepoată de-a ei. Nu fac pă ele pene, numa colori de tăt feliu, pete de colori, de tăt feliu. Din aista verde, fac așe, din aista roșu fac așe. Atâta-s de frumoasă, de nu le poț vide. Le fac așe să știe c-o-nviat Hristos.

La Paști, ne spălăm di pă ou roșu și ban de-arjint. Când ne sculăm, ne spălăm pă față cu ou roșu și în loc de *Tatăl nostru*, zăcem:

-*Cristos o-nviat, cu moartea pă moarte călcând și celor din mormite viață le-a dăruit*, de tri ori zăcem. Ou roșu-s Paștile. Din vopseaua aceie să dă și la alte femei. O-ntrebai:

-Ai zamă de ouă? Na și țâie, dacă-ț trebe. Ne-mprumutam tâte.

Pân'aci ca să ajunjem
În ăst loc, unde-i a nost'
noroc!

Preacinstite vornice de casă,
Noi am sta ș-am
mai discuta,
Da' mintenaș s-a-nșăra!
Acia păsemne-i nunta,
Să trăiască cine-ascultă!
Iară noi nu suntem țâgani
Și nu suntem nici ciobani!
Noi suntem oameni vestiț',
De tătă lumea cunoscuț',
Suntem de tăț' vo tri sute

Cu n'irele și nunii-n frunte!
Pintru noi, să v-osteniț',
Drum cu flori să ne tomniț'!
Drum cu viorele,
Să călcăm pă ele,
Pă marjini cu busuioc
Să șie (fie) ceas bun cu
noroc
Noi ne arătăm solia
Și vrem să ne luăm sâmbria,
Să vie crăiasa!

Cocoșul bătrân, face borșul bun.

A. 184

După ce dialogul dintre cei doi vornici se termină, din alaiul marelui se strigă

mireasa care trebuie să iasă afară și să deschidă porțile, marelui și stegarilor care până acum au fost ținuți în uliță:

Deștinde-ni-ț' porțile că
vinim cu n'irele!
Ieș n'ireasă până-n prag,
Și ne primește cu drag
Că pe noi ne poț' primi,
Că rușâne nu ț-a și (și)!
Că noi suntem de la munte,
Din neam mare și de frunte!
N'irele ce-l avem noi,
Nu l-ai da pe patru boi!
Nici pă patru, nici pă șasă,
Că îi neam din jiț-aleasă!
N'iresuță după tine,
Nu am văst plângând pe
nime,
Da după n'irele tău,
La tăte le pare rău!
U, iu, iu, iu ...

Învierea la noi să făce la patru. Cojile de ouă le punem pân cuie pân casă. Le punem și într-on băț în grindă, ori roșu, ori verde, de care era. Să punea coji și în copaci, să videm c-o fost Paștile și-o trecut. Cojile de ou să aruncau în apă, să vadă și regmanii, c-o fost Paști. Regmanii erau oarice pești. Pă gunoi nu-i slobod s-arunci cojile, nici în foc. Să pot da să le mănânce găinile, să facă mai multe ouă.

La Paști să duce la sfințit în traistă: pască, ouă, cozonac, vin, carne de miel, șold de porc, carne de vițal. Vițalu și mielul îs sfințania întâi. Când vine omu acasă, vine și-ncungiură masa de tri ori și să zâce:

-Cristos o-nviat cu moartea pă moarte călcând și celor din mormânte viață le-o dăruit. După aceie scoteu femeile din traistă și puneu pă masă și mâncau. Bărbați fuje cu traista, care mai de care, să iasă-ntâi. Acela-i mai văzut, el îi întâie, îi umblă bine. Da poate p-acela-l mănâncă mai multe năcazuri. Zâce că umblă mai cu spor la lucru. Prima dată mâncau cărnațu, mușcam on dărab din el, să nu ne ieie frigurile. Dup-aceie mâncam pască slujită, bém on pic de vin, mâncam on pic slujit. După-aceie aducém neslujit până ne săturam. Mâncam slujit până-a doua zi de Paști și până-a treia zi de Paști. Și-n Duminica Luminată să ie pască. La Paști să-mbracă în haine nouă și traistă nouă ducem la beserică. La care-s departe-n munte, ducem și la acia acolo sfințât. Merem cu calu, călare. În prima zi de Paști méréem în cimitir, în sintirim, ne jucam de-a mieluşelu. Să pune o fată jos și una-n spatele ii. Vine una:

-De vânzare ți mieluşelu?

-De vânzare. Și fuje, una-n coace, una-ncolo. Și care ajunje cu mâna mai iute pă mieluşel, acela-i a ii.

„De-a cătanele“ ne mai jucam. Să țin tăț de mână și una mere să rumpă. Dacă nu rumpé, rămâne acolo. O fată dacă vroia să rumpă lângă fecioru-drăguț, nu dăde tare să rămâie acolo. Tăt rumpé până rămân fără nici o cătană.

Feciorii juca „De-a minja, o bătută și pă ié“. Erau două echipe. Una-i la bătută, una-i la câmp. Cei din câmp caută să prindă minja cum o părăndă cei de la țal și trebe să lovească în cel care fuje. Dacă ajunge la taur (țal), nu era voie să sie lozit. Dacă îl lozé schimba echipele.

De-a batistuța mai jucau fetele. Una umblă roată și-i pune la una înapoi batista. Dacă n-o vidé la cine-o lăsa, o pune-n roată că-i muta-n roată. A doua zi de Paști făceau feciorii danț pân șuri, pân căși. Erau câte tri jocuri în sat.

Din bucatele sfințite da și la marhă, după ce gătam noi. Când mă băgam în grajd, zâcem:

-Cristos o-nviat și dădem pască la tăte animalele și la porc și la cal și la găini. La tăt ce-i animal dădeți și lor sfințât în ziua de Paști.

La Ruptu sterpelor laptele să măsură cu carâmbu, în budaca mare. Când găta tăț de muls, on om avé carâmb și-l măsură și méré și baci. La o stână la noi să strânje tri lăptării laolaltă. Până unde era laptele, făcé sămn, la care cât avé îi făcé crest și-l scrié-n caiet. Care au oi, îs sămbrași care fac stâna și au gazdă de stână.

Când să face stâna să-mpodobé târla cu on brad în cruce și on colac. În

←—————→
**Flămândul mănâncă tocană și gândește
că-i plăcintă.**

brad pune atâta colaci, câte lăptării s-o adunat. Dacă s-aduna patru, patru colaci îi pune on copil, care suie-n brad și-i pune. Și să aduna cam două sute de oi.

După ce găta de muls, încongiura târla și unu stă la strungă și tot le strophe cu adiasmă pă tâte olie cum iêșé. Noi tăț eram afară și zăcem rugăciunile. La strunji pune ruji de Rusale să sie oile mai vlăstoasă să aibă lapte. Fiecare își mulge oile lui. Budaca să verifică cu dejitu și cu apă să vadă dacă nu-i strâmbă.

Brândza să dă după cumpene, cât tra(je) laptele. Produsele stânii le făcê baciul, că era nămnit baci. Primul caș îl împărțeu între stânași.

La sâmbră duceau femeile găluște (sarmale), cozonaci. Acolo făcê dzamă de miel și mâncam tăț' și carne de miel făcê fiecare lăptărie. Femeile nu-i slobod să mulgă-n strungă. Nu le dă voie nici înaintea strunji să steie, că ele strâcă stâna. Să petrece di la deal de târlă sau di la vale, unde era locul drept. Acolo să petrece și cânta.

Încongiurul târlii cu crucea-n mână să făcê de tri ori, zăcând rugăciunile. Popa mere unde erau stâna mai aproape. La Ispas să făcê pântru eroi masă. Ne strânjem tâte femeile, care ne unem una cu alta, ducem fărină, zahăr, ulei, ouă și făcem cozonac, sarmale, zamă. Merem la beserică. După ce să găta slujba, să pominesc eroii. Ne punem la masă și mânca tătă lumea. Ducem și ouă fărbutite, roșii. Eroii îs pominiți cu tăți și care s-o pierdut și nu-i cine-l pomini și acela-i pominit.

Joile dintre Paști și Rusale să țân. Nu să boncăle cu pranicu nimnic că vin tunete mari și vremuri grele. Bărbați lucră.

La Rusale scot icoanele. Face popa slujbă și mere tătă lumea la Iza. Acolo sfințâ(ște) popa apa și țâne predica. Vinem înapoi și încongiuram beserica. Aducem adeasmă. Ieu adeasma oamini și stropesc țarina și holdele. Noi o luam într-o ulcică și o mai lunjem și cu apă, când merem noi la pământu nost să stropim pământu nost și să-l sfințâm. Omu și-l

Foto P. Bilțiu: Bătutul toacei

A. 185

La aceste cuvinte de laudă, din alaiul miresei se strigă drept răspuns următoarele:

Dacă voi sunteț' din neam
Nici noi nu suntem hirean
(hrean)!

Dacă voi sunteț' din jiță
(viță nobilă)
Nici noi nu suntem tărăță!
U, iu, iu, iu ...

După aceste strigături, mireasa deschide porțile ca să intre mirele cu ai săi. În acest moment, din alaiul mirelui se strigă vorbe de laudă pentru mireasă și familia acesteia:

Țâne-i Doamne mâinile,
Cui ne-o deștis (deschis)
porțale!
Le-o deștis în lung și-n latu,
Ne place un' ne-am băgat!
La casa cu ferești multe,
La oameni buni și de frunte;
La casa cu stâlții (stâlpii)
groș',
La oameni buni și frumoș'!
U, iu, iu, iu ...

Fudulul are doi tovarăși: sărăcia și prostia.

A. 186

***La aceste vorbe de laudă,
răspunde în locul miresei
care nu are voie să strige,
sora sau prietena ei cea
mai bună:***

Mulțămnesc ce mni-ai strâ-
gat,
Gândești că m-ai sărutat!

Mulțămnesc de strâgătură,
Gândești că n'i-ai dat o
gură!

Mulțămnesc de vorbe bune
Într-așa de multă lume!

Mulțam de laudătură,
C-o ieșit din bună gură!
U, iu, iu, iu ...

Bine-i stă la cer cu stele,
La n'ireasă cu mărjele!
Bine-i stă la cer cu lună,
La n'ireasă cu cunună!
Floare albă din fereastră,
Frumoasă-i n'ireasa noastră!
Harnică și de-omenie,
Dumnezo Sfântu' s-o țâie!
U, iu, iu, iu ...

strobe când mere la pământ să-l lucre. La Sânzâiene să face cununi și să pune pă gard, să vadă câtă roua-a fi pă ele. Și, dacă-i rouă multă, anu a fi bogat. Care are fete și că ie s-a mărita după unu bogat. Cununile să arunca pă casă să vadă cum le-a fi soțu, ursitu, după cum picau. Dacă pica sus și să duce cununa păste casă fata s-a duce după on om mare, om văzut. Dacă să oprește pă casă atunci a ave on om micuț. Vitele, omu și țarina să stropesc cu aghiasmă să facă roade. La beserică duc sânzâiene. Le pune popa înt-on pahar, rămâneu în pahar. Și la stup să pun sânzâiene și la ușa grajdiului că așe-i bine. Îi frumos să le pui înt-on vas la grindă, că miros frumos. Sânzâienele zâc că-s zâne. Îs fete frumoasă zânile. Da zânele când vin, vine vânt. Când vine-on vânt mare, mare zâc amu aiesta-i vântu zânelor. Așe grăie. Când tună de Sânzâiene n-or fi alune. Când plouă de Sânzâiene zâce c-a fi vara ploioasă, a ploua mult. Dacă-i roșu mult în el, a fi secetă. Dacă-i verde a ploua mult. Pășunile să opresc de Sânzâiene, că se coseu ierburile. Demult, de Sânzâiene, găureu urechile fetelor. De Sântilie nu-i voie să lucrî. Dacă ai făcut fân de Sântilie trăzne-n claie, să domnesc tăte ce-ai făcut în zua aceie.

La Foca nu-i bine-a lucra nemica, cu nimic, că s-aprind clăile.

La Adormirea Anii nu-i slobod a lucra. O mârș o femeie la noi și-o cules cânepa. O dzâs una:

-Nu cule(je) cânepa, că-i Adormirea Anii! Nu-i voie.

-Oi adurni și io. Pă desară-o murit. Și de-atunci nu lucră femeile la Adurmirea Anii în veci. Dar la Zămislirea Anii tăta lumea lucră, să sie sporioase ca Ana la tăte lucrările.

Foto P. Bilțiu: Portret de familie din Maramureș

←—————→
Găina care cântă nu să ouă.